

Nr 874

Av herr Holmberg m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 73, angående utbildning av arbetsterapeuter och sjukgymnaster.

(Lika lydande med motion nr 715 i Första kammaren)

Bristen på alla slag av sjukvårdspersonal utgör det främsta hindret för hälso- och sjukvårdens utbyggnad. Så mycket mera angeläget är det att utnyttja alla utbildningsmöjligheter. De åtgärder som föreslås i Kungl. Maj:ts prop. nr 73 avser att råda bot för brister i fråga om tillgången på sjukgymnaster och arbetsterapeuter. Detta är också ett område där invalidiserade personer länge väntat på kraftåtgärder från statsmakternas sida. Nuvarande förhållanden i fråga om rehabiliteringsverksamheten är ofta upprörande. Ett mycket stort antal människor — inklusive många som hänförs till åldersvårdens klientel — får icke nödvändig vård enbart av den anledningen att det icke finns erforderlig tillgång på sjukgymnaster och arbetsterapeuter. Därtill kommer, såsom departementschefen själv framhåller, att arbetsterapeuternas nuvarande utbildning »långt ifrån motsvarar krav som följer av arbetsterapeuternas uppgifter inom modern rehabilitering».

Detta framhålles med ännu större skärpa av ett stort antal medicinska sakkunniga beträffande *båda* de omnämnda yrkesgrupperna. Sålunda framhåller docenten i fysikalisk medicin vid Lunds universitet Harald Brodin bl. a. följande:

För funktionsbehandling fordras dels läkare med kunskaper i fysikalisk medicin och dels väl kvalificerade funktionsterapeuter, d. v. s. sjukgymnaster och arbetsterapeuter. För sjukgymnasternas del är elevmaterialet f. n. av mycket hög kvalitet. Inte desto mindre föreligger under de två studieåren svårigheter att bibringa de studerande en rimlig mängd kunskaper och färdigheter, att uppöva deras omdöme och förmåga till samarbete samt att lära dem arbeta självständigt och att anlägga sociala aspekter på arbetet.

Den föreslagna sjukgymnastutbildningen i sjukvårdshuvudmännens regi kommer med nödvändighet att ge de studerande en otillräcklig bakgrund för självständigt handlande. Man förutsätter tydligen, att sjukgymnaster på sitt arbetsområde har en lika kompetent och alltid övervakande arbetsledning som t. ex. sjuksköterskor på sitt verksamhetsfält. I verkligheten kommer dylik arbetsledning att vara tillgänglig för ett ringa fåtal om ens några sjukgymnaster inom överskådlig tid. Arbetsledarproblemet är brännande redan nu, inte minst för de få men mycket önskvärda och behövliga distriktssjukgymnasterna. Självständigt tänkande och handlande torde säkrast bibringas de studerande, om utbildningen har akademisk anknytning.

Utbildningsanstalter för sjukgymnaster och arbetsterapeuter bör således förläggas till orter, där en medicinsk fakultet kan ta ansvaret för undervisningen.

Tillfredsställande handledning av sjukgymnasteleverna i det kliniska arbetet kan varken bedrivas av nuvarande instruktionsgymnaster utan särskild utbildning eller av sådana som auskulterat en månad enligt den sakkunniges och departementschefens förslag.

Propositionen har ej beaktat behovet av forskning och läkarutbildning i *fysikalisk medicin*, den gren av medicinen som jämte socialmedicinen ger rehabiliteringen dess innehåll. Medicinsk rehabilitering är ingen definierad medicinsk gren och lämpar sig därför ej som underlag för en professur.

Det är troligt att man tills vidare måste använda även de otillfredsställande former för utbildning som nu föreslås. Enligt vår mening bör t. ex. den förberedande arbetsterapeututbildningen som nu påbörjats vid en del av landstingens egna skolor utvidgas till flera platser där medicinsk expertis kan anlitas som lärare. Men det som nu föreslås kan bara betraktas som provisorier för att nödtorftigt tillgodose en del av behoven. Samtidigt bör energiska åtgärder vidtas för att länka in utbildningen på de banor som förordats av många experter.

Utöver de åtgärder som föreslagits i propositionen bör i första hand möjligheterna till en ökad sjukgymnastutbildning i Umeå tillvaratas. Västerbottnens landsting har dock förklarat sig berett att omedelbart vidta åtgärder för att möjliggöra en sådan utbildning. Och lärarkollegiet vid medicinska högskolan i Umeå anser det möjligt att snabbt ställa lokaler till förfogande för en utbildning av ett 40-tal sjukgymnaster.

En ettårig vidareutbildning till instruktionssjukgymnast bör anordnas och i framtiden utgöra formellt kompetenskrav till tjänst som dylik.

Särskilda akademiska lärartjänster måste inrättas i ämnet fysikalisk medicin med tanke på forskning och läkarutbildning i detta ämne. Den föreslagna professuren i »medicinsk rehabilitering» bör överföras till fysikalisk medicin.

Under hänvisning till vad sålunda anförts hemställer undertecknade,
att riksdagen måtte besluta,

att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag för ordnande av sjukgymnastikutbildning i Umeå från och med 1966, samt

att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om nytt förslag snarast för att avsevärt öka utbildningen av sjukgymnaster och arbetsterapeuter samt att anordna denna utbildning i överensstämmelse med vad ovan anförts.

Stockholm den 7 april 1964

Helmer Holmberg

Gunvor Rydning

Henning Nilsson